

NÉMET NYELV 9-11.

Szakképző iskola

Az alábbi helyi tanterv az **5/2020. (I. 31.)** EMMI rendelet alapján készült.

1. A műveltség terület tanításának célja

A szakképző iskolai diákok idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának fejlesztése a négy nyelvi alapkészség,

- beszédértés
- olvasásértés
- beszédkésztség
- íráskészség területén

A készségek közül a beszédértés és a beszédkésztség, illetve a szóbeli interakció élvez előnyt.

A szakképző iskolában folyó idegennyelv-oktatás célja, hogy a tanulók a 11. évfolyam befejezésekor,

- elérjék a Közös Európai Referenciakeretben meghatározott A1 szintet a négy alapkészségben
- elmozduljanak az A2 szint irányába, és a beszédértés és beszédkésztség terén elérjék az A 2 szintet.
- Optimális esetben a tanulók elérhetik az A2 szintet mind a négy alapkészségben.

Másként fogalmazva, a 11. évfolyam befejezésével a tanuló

- képes arra, hogy az élet különböző területein, elsősorban személyes kapcsolataiban és a munka világában céljainak elérése érdekében A1, optimális esetben A2 szinten használni az idegen nyelvet,
- megfelelő idegen nyelvi alapokkal rendelkezik ahhoz, hogy szaknyelvi cikkeket megértsen,
- kedvet érez meglévő nyelvtudása ápolására és továbbfejlesztésére,
 - érdeklődést mutat a nyelvtanulás, a tanult nyelv és a tanult nyelven beszélő emberek és kultúrájuk iránt.

2. Tantárgyi struktúra és óraszámok:

heti óraszámok:

Tantárgy	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Német nyelv	4	3	3

éves óraszám:

Tantárgy	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Német nyelv	144	108	93

Jelen tantervhez illő tankönyvek:

KEKSE 1 TK. NT 56501

KEKSE 1 MF. NT 56501/M

A fejlesztési célok és tartalmak, témakörök feldolgozása a megadott tankönyvek valamint kiegészítő digitális tananyag, és fénymásolt anyagok alapján történik.

Jelen tanterv számol a + 20%-os órakerettel. Az órakeret ezen részét a tanultak elmélyítésére, a nyelvi készségek fejlesztésére fordítottuk. Tanulói cselekvésközpontú feladatok, rajzok, plakátok, projektek elkészítését valamint interaktív feladatok, feljegyzések, gyűjtőmunka, szakmai tárgyú szövegek és filmek feldolgozását valósítjuk meg.

A szakképző iskolai program keretében a 9–10-11. évfolyamban minden tanuló számára kötelező egy idegen nyelv tanulása. A hatékonyság szempontjából célszerű azt a nyelvet választani, amellyel való ismerkedést a tanuló az általános iskolában elkezdte.

Az idegen nyelv műveltségterület kerettantervének középpontjában a tanuló áll, illetve az a törekvés, hogy a tanuló a szakképző iskolai idegennyelv-tanulás során olyan kompetenciákat és stratégiákat sajátítson el, amelyek segítségével képes idegen nyelven kommunikálni, használható nyelvtudásra szert tenni a szakmai nyelvhasználatot illetően is, valamint arra, hogy megfelelő motiváció esetén a kötelező nyelvtanulás időszakát követően önállóan is tovább tudja építeni és fejleszteni idegennyelv-tudását.

A szakképző iskolai nyelvoktatás során maximálisan figyelembe kell venni a *szakképző iskolai tanulók képességeit, és a megszerzett tudását.*

Fejleszteni szükséges a tanulók négy nyelvi alapkészségét, elsősorban a beszédértés és a beszédalképség területén, illetve ezekkel szoros összefüggésben és állandó kölcsönhatásban a tanulók *stratégiai, szociális és személyes kompetenciáit.*

A helyi tanterv tartalmazza a 9–10-11. évfolyamok idegennyelv-oktatásának *fejlesztési céljait.* A célokból kiindulva meghatározza a *fejlesztési feladatokat*, az ahhoz szükséges *előzetes tudást*, a *követelményeket/tartalmakat*, *kulcsfogalmakat* és a fejlesztés *várt eredményeit* az évfolyamok végén. A kitűzött célok megvalósításához a vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően a program évi 36-36-31 tanítási héttel és 144-90-107 tanórával számol.

A műveltségterület tanításának célrendszere alapját a *kommunikatív kompetencia* fejlesztése alkotja a négy nyelvi alapkészség – beszédértés, olvasásértés, beszédalképség, íráskészség – területén. *A készségek közül a beszédértés és a beszédalképség, illetve a szóbeli interakció élvez előnyt.* Az elérendő cél az, hogy a tanulók meg tudják oldani a nyelvhasználatot igénylő feladataikat az élet különböző területein, a magánéletben, a közéletben, az oktatásban vagy a munka világában. A *célnyelvi műveltség és az interkulturális kompetencia* fejlesztése eredményeképpen a tanulók legyenek képesek a saját és más kultúrák különbségeinek és hasonlóságainak értelmezésére, és váljanak nyitottabbá és érzékenyebbé más kultúrák iránt. Fontos a pozitív attitűd és motiváció kialakítása a nyelvtanulás, valamint általában más nyelvek és kultúrák megismerése iránt.

Az *IKT alkalmazási képességének* fejlesztése során a nyelvtanulás és a nyelvtanítás a mai kor igényeinek és szükségleteinek megfelelően, a kommunikációs és információs technológiák használatának beépítésével történjék, ezzel is segítve az autonóm nyelvtanulóvá válást. Fontos cél a *nyelvtanulási stratégiák* kialakítása, azaz a nyelvtanuló legyen képes nyelvtudását önállóan fenntartani, továbbfejleszteni, emellett újabb idegen nyelveket hatékonyan és sikeresen elsajátítani.

A *fejlesztési feladatok* meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a szakképző iskolai tanulók esetében egy olyan célcsoportról van szó, melynek tagjai közül sokakra jellemző, hogy

tanulási nehézségekkel küzdenek. Sokuk küzd az alap készségekhez kapcsolódó problémákkal (*írás, olvasási és számolási nehézségekkel*), gyakori iskolai élményük a kudarc, kevés az önbizalmuk, csekély a tanulási motivációjuk, alacsony szintű az olvasottságuk, fejletlen a szövegértésük, az átlagosnál gyengébb a kommunikációs képességük, legtöbbjük *hátrányos szociális helyzetű*, és meglehetősen *motiválatlan* a tanulást illetően.

Mindezek tükrében, az idegennyelv-oktatásnak ebben az iskolatípusban kiemelt feladata a *tanulók nyelvtanulási kedvének felkeltése és fenntartása*. Segíteni kell a tanulókat abban, hogy *bízzanak önmagukban*, bebizonyítsák önmaguknak és környezetüknek: *képesek az idegen nyelv elsajátítására* és különböző élethelyzetekben történő sikeres *alkalmazására*. Biztosítani kell számukra a feltételeket ahhoz, hogy logikusan egymásra épülő, kis lépésekben *átismételhessék, rendszerezhessék és bővíthessék* korábban megszerzett nyelvtudásukat, vagy amennyiben valamilyen oknál fogva az előző évfolyamokon nem, vagy csak rövid ideig tanulták az idegen nyelvet, *felzárkózhassanak* társaikhoz.

Mindennek eléréséhez, teljesítéséhez *fejleszteni kell a tanulók idegen nyelvi alapkészségeit a beszédértés és a beszédkésztség előtérbe helyezésével, ezen belül pedig a beszédkésztség területén a nyelvhelyesség helyett a folyamatosság és a megfelelő szóhasználat középpontba állításával*. Az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia szoros összefüggésben és állandó kölcsönhatásban áll a tanuló általános kompetenciáival, és így fejleszteni szükséges a tanuló *stratégiai kompetenciáját*. Nagy hangsúlyt helyezve azokra a stratégiákra, melyek elősegítik az önálló nyelvtanulóvá válást, melyek hatékonyabbá teszik a nyelvtanulást, és megkönnyítik a nyelvhasználatot; *interkulturális kompetenciáját*. Ez *utóbbiba* beletartozik a saját és az idegen kultúra egymáshoz való viszonyításának képessége; a más kultúrák képviselőivel való kapcsolatteremtés készsége és képessége; a kultúrák különbözőségéből adódó félreértések kezelésére való készség és képesség; *szociális kompetenciáját*, azaz az egymástól való tanulás és az egymásért végzett munka készségét és képességét; *személyes kompetenciáit*.

A nyelvtanulás során a tanulóknak alakuljon ki és maradjon ébren a *kedvező attitűd és motiváció* a nyelvtanulás, a tanult nyelv, a célnyelven beszélő emberek és kultúrájuk, valamint más nyelvek megismerésére.

Növeli a nyelvtanítás és -tanulás hatékonyságát, eredményességét, ha kialakul a tanulók *együttműködési készsége*, részt tudnak venni pár- és csoportmunkában.

3. A műveltségterület fejlesztési feladatai

Az idegennyelv-oktatásnak ebben az iskolatípusban kiemelt feladata a *tanulók nyelvtanulási kedvének felkeltése és fenntartása*. Segíteni kell a tanulókat abban, hogy *bízzanak önmagukban*, bebizonyítsák önmaguknak és környezetüknek: *képesek az idegen nyelv elsajátítására* és különböző élethelyzetekben történő sikeres *alkalmazására*. Biztosítani kell számukra a feltételeket ahhoz, hogy logikusan egymásra épülő, kis lépésekben *átismételhessék, rendszerezhessék és bővíthessék* korábban megszerzett nyelvtudásukat, vagy amennyiben valamilyen oknál fogva az előző évfolyamokon nem, vagy csak rövid ideig tanulták az idegen nyelvet, *felzárkózhassanak* társaikhoz.

Fejleszteni kell a tanulók idegen nyelvi alapkészségeit, a beszédértés és a beszédkésztség előtérbe helyezésével, ezen belül pedig a beszédkésztség területén a nyelvhelyesség helyett a folyamatosság és a megfelelő szóhasználat középpontba állításával.

Továbbá – mivel az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia szoros összefüggésben és állandó kölcsönhatásban áll **az általános kompetenciákkal**, ezektől sem a nyelvtanulás, sem pedig a nyelvhasználat során nem választható el – fejleszteni kell a tanulók

- **stratégiai kompetenciáját**, nagy hangsúlyt helyezve azokra a stratégiákra, melyek elősegítik az önálló nyelvtanulóvá válást, hatékonyabbá teszik a nyelvtanulást, és megkönnyítik a nyelvhasználatot;
- **interkulturális kompetenciáját**, amibe beletartozik
 - a más kultúrák képviselőivel való kapcsolatteremtés készsége és képessége;
 - a kultúrák különbözőségéből adódó félreértések kezelésére való készség és képesség;
- **szociális kompetenciáját**, azaz az egymástól való tanulás és az egymásért végzett munka készségét és képességét;
- **személyes kompetenciáit**.

A nyelvtanulás során a tanulóban alakuljon ki és maradjon ébren *a kedvező attitűd és motiváció* a nyelvtanulás, a tanult nyelv, a célnyelven beszélő emberek és kultúrájuk, valamint más nyelvek megismerésére.

A tanulók *legyenek képesek nyelvtudásukat egész életükön át önállóan fenntartani és fejleszteni*, emellett új idegen nyelveket hatékonyan és sikeresen tanulni.

Fejlődjön a tanulóban *a pozitív hozzáállás a nyelvtanulás iránt*.

Alakuljon ki *együttműködési készsége, tudjon részt venni pár- és csoportmunkában*.

4. Elérhető/optimális eredmények - Közös Európai Referenciakeret (KER)

A tanulóknak a 11. évfolyam végére a KER A1 (minimumszint) elérése kell elérniük, illetve az A2 szint felé elmozdulniuk. Az idegen nyelvi alapkészségek közül a beszéd-készség, a beszédértés kerül előtérbe.

a, A1 szint (minimumszint)

Megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyeknek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Be tud mutatkozni és be tud mutatni másokat, meg tud válaszolni és fel tud tenni olyan kérdéseket, amelyek személyes jellegűek (pl. hogy hol lakik), amelyek olyan emberekre vonatkoznak, akiket ismer, vagy olyan dolgokra, amelyekkel rendelkezik. Képes nagyon egyszerű interakcióra, amennyiben a másik személy lassan és világosan beszél és segítőkész.

b, A2 szint (alapszint)

Megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak (pl. nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, vásárlás, helyismeret, állás). Az egyszerű és rutinszerű nyelvi helyzetekben tud kommunikálni úgy, hogy egyszerű és direkt módon információkat cserél családi vagy mindennapi dolgokról. Le tudja írni nagyon egyszerű formában a viszonyulását valamihez, a közvetlen környezetében és olyan területeken, amelyek a legalapvetőbb szükségleteket érintik.

5. 9-10-11. évfolyam kerettantervi tartalmai

a. Alapelvek

A kommunikatív tevékenységek középpontjában témák állnak. A **témák** egyrészt nagyobb egységekbe, *témakörökbe* rendeződnek, másrészt kisebb részekre, *résztémákra* bonthatók. A témakörök meghatározásához a tanulók jelenlegi és jövőbeni szükségletein túl elsősorban érdeklődésük, meglévő ismereteik, tapasztalataik szolgálnak alapul.

Az idegennyelv oktatása elképzelhetetlen **autentikus szövegek** nélkül, melyek rendkívül különbözőek lehetnek. Pl. reklámszövegek, időjárás-jelentés, áruházi és utazási prospektusok, katalógusok, programfüzetek, menetrendek, telefonkönyvek, különféle termékek csomagolásán feltüntetett információk, belépőjegyek, számlák, étlapok, szórólapok, nyomtatványok, receptek, használati utasítások (automaták, telefon, játék stb.), újságcikkek, térképek, áruházi útmutatók, üdvözlőlapok, hivatalos- és magánjellegű levelek, feljegyzések, üzenetek stb.

Témakörök	Óraszám		
	9.évfolyam	10.évfolyam	11.évfolyam
A nyelvtanulás célja	1	1	1
Hogyan tanuljam az idegen nyelveket? Hatékony tanulási módszerek	2	2	2
Én és a családom - családtagok, rokonok	16	12	10
Az otthonom A lakás helyiségei, bútorok a lakásban Háztartási munkák	14	10	8
Iskolám és a barátaim	14	10	8
Ruhatáram télen-nyáron, bevásárlás	12	10	7
Étkezések, ételek, vendégek fogadása Étkezési szokások a német nyelvterületen	16	10	12
Szabadidőmben	14	10	8
Válasszunk szakmát: foglalkozások	12	8	10
Végre itt a nyár! Szünidőben- nyaralás- diákmunka	14	10	6
Szabadon választható témák, gyakorlások	29	19	21

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A nyelvtanulás célja	Órakeret: 3
Előzetes tudás	Az általános iskolából hozott ismeretek az idegen nyelvek tudásának fontosságáról.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A tanulók általános iskolában szerzett tapasztalatainak számbavétele.</p> <p>A sikeres területek erősítése, fejlesztése, a kudarcok okainak feltárása, megoldások keresése az eredményes nyelvtanulás érdekében.</p> <p>Az elérendő nyelvi szintek tartalmának ismertetése.</p> <p>Célok meghatározása: a négy nyelvi alapkészség közül a beszédértés és a beszédalképség előtérbe helyezése. A kommunikatív helyzetgyakorlatok szerepének hangsúlyozása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Az idegen nyelv tanulása során megélt sikerek és kudarcok tematikus összeállítása, elemzése.</p> <p>Egyéni helyzetelemzés a „Checkliste” segítségével.</p> <p>A szakképző iskolai nyelvoktatás céljainak meghatározása, a tanév során feldolgozásra kerülő témák ismertetése, egyeztetés alapján a sorrendiség rögzítése. A tanár-diák együttműködési szabályok rögzítése.</p>		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hivatalos szövegek értelmezése.
Kulcsfogalmak / fogalmak	Az EU-tagállamokban beszélt nyelvek, jövevényszavak, a digitális technológia szókészlete, idegen szavak a mindennapjainkban. Német nyelvű országok, német eredetű magyar szavak, nyelvi fordulatok, anyanyelvi sokszínűség, idegen nyelvi korrektség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hogyan tanuljam az idegen-nyelveket? Hatékony tanulási módszerek	Órakeret: 6
Előzetes tudás	Az általános iskolában az idegen nyelvek tanulása során az alapkészségek területein: beszédértés, olvasásértés, beszédalképség, íráskészség, szóbeli interakció és az írásbeli interakció terén elsajátított technikák.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A környezet (osztálytársak, tanár, iskola), a nyelvtanulási szakasz legfontosabb célkitűzéseinek, tartalmának megismerése, a tanulói vélemények figyelembe vétele ezek kialakításában. Az önálló tanulásra való képesség fontosságának beláttatása. A legalapvetőbb tanulótípusok megismerése, az ismereteket önmagára vonatkoztatása. A hatékony (nyelv)tanulási stratégiák használata. A stratégiai kompetenciák fejlesztése. Alapvető ismeretek szerzése a célnyelvi országokról, a célnyelvnek Magyarországon, Európában és a világban játszott szerepéről.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

<p>Ismerkedés az új osztálytársakkal, a nyelvtanárral, az iskolával. Ismerkedés a tantervvel, a tantervi célok megismerése és megvitatása, egyéni célok megfogalmazása.</p> <p>A szakképző iskolai tanulmányok során feldolgozandó témakörök megismerése és megvitatása. Ötletbörze a nyelvtanulás hatékonyságának növelésére. Nyelvórai szabályok – a közös munka kereteinek meghatározása. A célnyelvi országokkal kapcsolatos alapvető ismeretek rendszerezése, elmélyítése, valamint a célnyelvre, annak szerepére, hasznára vonatkozó ismeretek felfrissítése, újabb ismeretek megszerzése, bővítése.</p> <p>A 10–11. évfolyamokon ez az óraszám az előző évfolyamokon tanultak tematikus ismételtesére szolgál.</p>	<p><i>Természetismeret:</i> idegrendszer és viselkedés.</p>
<p>Kulcsfogalmak / fogalmak</p>	<p>Tanulási technika, tanulási stratégia: - ráhangolás, jelentésteremtés, reflektálás; – hangulatteremtés, <u>motiválás</u>. – megértés – visszahívás – „emésztés”, <u>feldolgozás</u>; – kiterjesztés, önvizsgálat – áttekintés, ismétlés.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Én és a családom - családtagok, rokonok</p>	<p>Órakeret: 38</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az általános iskolából hozott, a témakörhöz kapcsolódó szókincs, a szűkebb/tágabb családon belüli kapcsolatrendszer, az ebből fakadó feladatkörök anyanyelven. A generációk fogalma, a kommunikáció lehetséges módjai a szűkebb/tágabb családon belül.</p>	
<p>A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Bemutatkozás (alapvető személyi adatok: családnév, keresztnév, kor, lakhely, állampolgárság, foglalkozás, esetleg kedvenc ételek, kedvenc időtöltés, háziállatok stb.).</p> <p>Családtagok bemutatása: rokon kapcsolatok megnevezése, családtagok legfontosabb adatainak, jellemzőinek felsorolása (név, kor, foglalkozás, esetleg külső és belső tulajdonságok, kedvenc időtöltés stb.).</p> <p>Egy napom: a mindennapokra jellemző alapvető tevékenységek felsorolása, napszakokhoz, esetleg időpontokhoz való kapcsolása.</p> <p>A család egy hétköznapijának bemutatása, a családtagok feladatai. A témába vágó célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján az adott nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok személyének, családjának megismerése.</p>		<p><i>Társadalomismeret:</i> állampolgári jogok és kötelességek, egyének és közösségek szerepe a történelemben.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> konfliktusok ábrázolása az irodalmi/művészeti alkotásokban.</p>
Kulcsfogalmak / fogalmak	Személyi adat, lakóhely, állampolgárság, foglalkozás, külső és belső tulajdonság, napszak, időpont, családon belüli feladatok.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az otthonom A lakás helyiségei, bútorok a lakásban Háztartási munkák	Órakeret: 33
Előzetes tudás	<p>Anyanyelven ismeri a lakhatási lehetőségeket, azok pozitívumait/negatívumait. Meg tudja nevezni a lakás helyiségeit, funkcióit, berendezési tárgyait, a mindennapi élethez szükséges eszközöket. Fel tudja sorolni a háztartásban végzett munkákat, és a családon belüli szerepvállalást.</p>	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése,</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A tanuló szobájának, lakóterének bemutatása fényképek, rajz alapján. A kedvenc bútordarab bemutatása. A lakás egyéb helyiségeinek bemutatása. A lakás és közvetlen környezetének bemutatása (kert, park, üzletek, posta stb.). A szomszédok bemutatása. Az iskolától hazáig útvonal leírása. A témába vágó olvasott célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján a nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok lakókörnyezetének megismerése.</p> <p>Tárgyak, személyek összefüggő leírása egyszerű nyelvi eszközökkel. A témakörhöz kapcsolódó hallott és olvasott szövegek feldolgozása.</p> <p>Munkamegosztás a családban – ki vásárol, ki főz, ki teríti meg/szedi le az asztalt, ki mosogat?</p> <p>A beszélgetések, illetve a hallott/olvasott szövegek feldolgozása során kapott információk feldolgozása, kreatív módon történő megjelenítése (szóban, írásban, rajzos formában).</p> <p>Különböző forrásokból származó, különböző személyekkel kapcsolatos információk összevetése, hasonlóságok és különbségek felfedezése.</p>		<p><i>Társadalomismeret:</i> földrajz és település kapcsolata</p> <p>hivatalos szövegek, dokumentumok létrehozása</p>
Kulcsfogalmak / fogalmak	<p>Város, vidék, családi ház, sorház, bérház, albérlet, hajléktalanság, irány, hosszúsági mértékegység, online-vásárlás, online-tervezés, online-lakáshirdetés.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Iskolám és a barátaim	Órakeret: 33
Előzetes tudás	<p>Anyanyelven ismeri az iskolatípusokat, azok képzési struktúráját, rendszerét. Tisztában van saját tanulmányi kötelezettségeivel, tudja fogalmazni helyét a rendszerben.</p> <p>Tudja a barátság fogalmát definiálni, ismeri a barátság működésének szabályrendszerét.</p>	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése,</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A magyarországi iskolarendszer megismerése, a különböző szakaszok tartalmi/tantárgyi elvárásai nagy vonalakban. Vizsgarendszerek a magyarországi közoktatásban.</p> <p>Az iskolai hétköznapiak rendje, tanult tantárgyak, órarend, gyakorlati oktatás. Az iskolában tevékenykedők feladatköre, kötelességei és jogai. A nevelés-oktatás folyamata során barátságok kialakulásának lehetséges módjai, helyszínei, a hosszú barátság, egy életen át tartó barátság feltételei.</p> <p>Egy jó vagy a legjobb barát bemutatása, személyes adatok, külső, belső tulajdonságok. A barátom és én – hasonlóságok és különbségek megnevezése.</p> <p>A diákok személyes használati tárgyainak bemutatása, leírása.</p> <p>Közös programok. A témába vágó olvasott célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján az idegen nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok lakókörnyezetének megismerése.</p> <p>Egyszerű nyelvi eszközök felhasználásával lebonyolított, többnyire irányított beszélgetések pár- és csoportmunkában, illetve plénumban.</p> <p>Személyek, tevékenységek összefüggő bemutatása/leírása egyszerű nyelvi eszközökkel.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegek feldolgozása.</p> <p>A beszélgetések, illetve a hallott/olvasott szövegek feldolgozása során kapott információk feldolgozása, kreatív módon történő megjelenítése szóban, írásban, illetve rajzos formában.</p> <p>Különböző forrásokból származó/különböző személyekkel kapcsolatos információk összevetése, hasonlóságok és különbségek felfedezése.</p>	<p><i>Társadalomismeret:</i> iskola a történelemben.</p>
Kulcsfogalmak / fogalmak	Iskolakötelezettség, alapkészség és -képesség, tanulási stratégia, tantárgyi alpkövetelmény, vizsgakövetelmény, általános műveltség, élethosszig tartó tanulás, formális, non-formális, informális tanulás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ruhatáram télen-nyáron, bevásárlás	Órakeret: 28
Előzetes tudás	<p>Anyanyelven az évszakok jellemzői, az emberi szervezetre gyakorolt hatásuk, annak védekező mechanizmusa, illetve a tevőleges védekezés formái. Napi időjárás. Anyanyelven a korra, nemre jellemző, az évszakok változását követő, női/férfi ruhadarabok, kiegészítő kellékek, valamint a praktikusság és divat fogalmak.</p>	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése,</p>	

fejlesztési feladatok	<p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Az évszakok, napi időjárás jellemzése, hatásai az emberi szervezetre. A női/férfi ruhadarabok és kiegészítők megnevezése, ezek interakcióban való használata. A tanuló kedvenc ruhadarabjai, hajviselet, smink és testékszerek.</p> <p>Mit vegyek fel? Öltözékek összeállítás, a különböző élethelyzetekben/alkalmakra – az iskolában, buliban, osztálykiránduláson, farsangra, ünnepeken, színházban viselt ruhadarabok.</p> <p>Az időjárás megfigyelése napra/hétre/évszakra/égövre vonatkozóan.</p> <p>Esetleg: extrém időjárási viszonyok okozta katasztrófák.</p> <p>Új ruhadarab, cipő, kiegészítők vásárlása a szaküzletekben, plázákban, illetve online-áruházakban. Segítségkérés szóban, írásban.</p> <p>Ok-okozati összefüggések észrevétele az évszakok és az öltözködés között.</p> <p>A divat, praktikusság, az ár-érték arányának fogalma.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó hallott/televízióban látott/olvasott szövegek feldolgozása.</p> <p>Szövegszegény dokumentumok, grafikonok, térképek, diagramok értelmezése.</p>	<p><i>Társadalomismeret:</i> a divat története</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> irodalmi és hétköznapi szövegek értelmezése.</p>
Kulcsfogalmak / fogalmak	<p>Évszak, napszak, időjárási jelenség; second hand, online-vásárlás, bankkártyával történő fizetés, reklamálás, árucseré, természetes/környezetre káros alapanyag, a vásárlás mint szenvedélybetegség, fogyasztói társadalom, veszélyforrás, védekezés.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Étkezések, ételek, vendégek fogadása Étkezési szokások a német nyelvterületen	Órakeret: 38
Előzetes tudás	<p>A korábbi formális és informális módon elsajátított ismeretek az étkezéssel kapcsolatban, alapanyagok eredete, feldolgozási módjai, receptek értelmezése, ételek elkészítése otthon, vendéglőben, fast food vendéglőben, az egészséges táplálkozás ismérvei, a helytelen táplálkozás okozta betegségek.</p>	

<p>A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése,</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Az étkezési szokások – mikor, mit, hol szokott enni/inni a tanuló. Hogyan étkezik a család, mi a menü hétköznap, ünnepnap, baráti összejövetelek alkalmával? Milyen alkalmakkor étkezik a család házon kívül? Hogyan zajlik ez az esemény?</p> <p>Az étkezési etikett otthon és vendégségben, vendégek fogadása otthon.</p> <p>Az egyszerű ételek receptjei, amelyeket a tanuló maga is el tud készíteni, az összetevők, az elkészítés módjának szóbeli ismertetése. Kedvenc ételek és az egészség megőrzése. Az egészséges étkezés alapszabályai. A család étkezésére költhető havi összeg, a gazdálkodási, döntési attitűd. Vásárlás a szupermarketben, piacon, pékségben, hentesnél és az őstermelőtől. Az étkezési szokások, az egészség megőrzése, illetve a betegség kialakulása közötti összefüggések felismerése.</p> <p>Étkezési szokások megismerése német nyelvterületen, az adott országra jellemző specialitások.</p> <p>Egyszerű nyelvi eszközök felhasználásával lebonyolított, többnyire irányított beszélgetések pár- és csoportmunkában, illetve plénumban.</p> <p>Tárgyak, események, cselekvéssorok összefüggő leírása egyszerű nyelvi eszközökkel. A témakörhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegek feldolgozása.</p> <p>Szövegszegény dokumentumok, grafikonok, diagramok, statisztikai adatok értelmezése.</p> <p>A beszélgetések, illetve a hallott/olvasott szövegek feldolgozása során kapott információk feldolgozása kreatív módon – kollázs, rajz, fotó, poszter – történő megjelenítése.</p>	<p><i>Természetismeret:</i> táplálkozás, emésztés, kiválasztás.</p>
<p>Kulcsfogalmak / fogalmak</p>	<p>Bioélelmiszer, élelmiszeripar, adalék, tömegtermelés, alacsony tápanyagértékű élelmiszer, friss, tápanyagban gazdag élelmiszer, termelési, tenyésztési, főzési technológia, táplálkozás, egészség, betegség, főzés mint hobbi, élelmiszeripari foglalkozás, mezőgazdasági foglalkozás, fogyasztói társadalom, veszélyforrás.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szabadidőben Szabadidős tevékenységek, hobbi	Órakeret: 33
Előzetes tudás	A kulturális és sporttevékenységek egészséges aránya, a nyomtatott és elektronikus média eszközei, a közösségi aktivitások, a zene, a tánc, a színház, az utazás, a mindennapok sportja, extrém-sportok, egészség megőrzése, illetve annak veszélyeztetése, számítógép a munkánkban és a szabadidőnkben. Az elektronikus média mint a haladás, illetve a függőség eszköze.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése,</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Munkamegosztás a családban – a tanuló feladatai, amelyeket szívesen végez, és amelyeket nem. A tanuló kedvenc időtöltése, kedvenc filmje, kedvenc könyve/olvasmányai, olvasási szokásai esti programjai, hétvégi programjai, kedvenc zenéje, tévé nézési szokásai, haverok, bulik, közös programok.</p> <p>Sportok, amelyeket a tanuló űz/szeret – sport az iskolában és az iskolán kívül, tömegsport, versenysport, extrém sportok.</p> <p>Az egészséges életmód feltételrendszerének megteremtése, annak akadályai, belső-külső tényezői.</p> <p>A belső béke, lelki egyensúly és a szabadidő eltöltésének módja és időtartama.</p> <p>A fizikális erőnlét, a szellemi és testi teljesítőképesség összefüggése. Statisztikai adatok elemzése és következtetések levonása.</p> <p>Szenvedélybetegségek kialakulásának okai, a gyógyíthatóság feltételrendszere. Tervezett szabadidős tevékenységek, avagy mit hoz a nap.</p> <p>Egyszerű nyelvi eszközök felhasználásával lebonyolított, többnyire irányított beszélgetések pár- és csoportmunkában, illetve plénumban.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegek feldolgozása. A különböző forrásokból származó/különböző személyekkel kapcsolatos információk összevetése, hasonlóságok és különbségek felfedezése.</p>		<p><i>Természetismeret:</i> állandóság és változatok – információ, szexualitás, az emberi élet szakaszai.</p>

Kulcsfogalmak / fogalmak	Szabadidős tevékenység, egészségmegőrzés, kikapcsolódás, erőgyűjtés, aktív/passzív tevékenység, szenvedélybetegség, testépítés, a szellem karbantartása, munka és szabadidő aránya, fogyasztói társadalom, veszélyforrás.
---------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Válasszunk szakmát:foglalkozások	Órakeret: 29
Előzetes tudás	Családi tradíciók, sikerszakmák, divatszakmák, fizikai erőnlétet/szellemi teljesítményt igénylő szakmák, hiányszakmák, alkalmazotti/beosztotti státusz, vállalkozói szemlélet. A formális tanulás során a tantárgyi tartalmak ismerete, a kiválasztott szakmáról szerzett ismeretek, a munkaerő-piaci helyzet aktuális ismerete. A munkába-állás feltételei, kereseti lehetőségek, munkahelyi biztonsági előírások, munkajogi viták, jogorvoslati lehetőségek.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése,</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>	
<p align="center">Ismeretek/fejlesztési követelmények</p> <p>Mit várok a holnaptól? – Képekkel, rajzokkal, rövid szövegekkel illusztrált beszámoló a közeli jövő terveiről.</p> <p>Mit várok a távolabbi jövőtől? – Képekkel, rajzokkal, rövid szövegekkel illusztrált beszámoló a távolabbi jövő terveiről: a család, az ideális partner, gyerekek, nagycsalád, lakáskörülmények; álmaim háza/lakása/kertje, utazások; álmaim országa/városa, foglalkozásom, munkakörülményeim, baráti köröm, társas életem, autóm.</p> <p>Foglalkozások a környezetemben – táblázatos összeállítás, előnyök és hátrányok megfogalmazása.</p> <p>A magyar iskolarendszer felépítése/képzési formák – helyem, lehetőségeim ebben a rendszerben. Összehasonlítás az idegen nyelvterületen kínálgzó lehetőségekkel.</p> <p>Álmaim foglalkozása, a munka világa, kereseti lehetőségek, munkaidő, munkakörülmények, munkatársak, érdekes, különleges foglalkozások, az álláskeresés lehetőségei, az állásinterjú formái, menete, elemei, fogalmak ismerete. Pontokba rendezett önéletrajz elkészítése, egyszerű bemutatkozó levél megfogalmazása.</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p> <p><i>Társadalomismeret:</i> globalizációs jelenségek.</p> <p><i>Matematika:</i> százalékszámítás, hatványozási ismeretek .</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hivatalos szövegek, dokumentumok létrehozása.</p>

<p><i>Szakmacsoportos rész</i></p> <p>Milyen foglalkozások tartoznak egy adott szakmacsoportba? Hol és hogyan lehet megszerezni a megfelelő szakmai képesítést (esetleg összehasonlítva az idegen nyelvű országokkal)?</p> <p>Milyen ismeretek, készségek, képességek szükségesek egy adott szakma gyakorlásához? Milyen tevékenységeket, feladatokat kell ellátni az adott szakmában dolgozóknak? Melyek a munkavégzés legfontosabb eszközei? Milyenek a munkakörülmények és a kereseti lehetőségek, perspektívák a jövőt illetően?</p>	
<p>Kulcsfogalmak / fogalmak</p>	<p>Formális, non-formális, informális tanulás, tanulmányi idő, tandíj, tanulmányok abszolválása, álláskeresés, önéletrajz, állásinterjú, munkába állás, életpálya-építés, egész életen át tartó tanulás, családi bevétel, kiadás, diákmunka, alkalmi munka, főállás, mellékállás, értelmiségi lét, alkalmazotti/beosztotti lét, vállalkozói attitűd, megélhetés, korlátozott lehetőség, családi pénzügyi gazdálkodás.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Végre itt a nyár! – projekttervek</p> <p>Szünidőben- nyaralás- diákmunka</p>	<p>Órakeret:</p> <p>32</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Aktív/ passzív pihenés, országtúrás, külföldi utazás, biciklitúrák, szállásfoglalás, étkezés, közlekedés, útikönyv, információgyűjtés, tapasztalatcsere.</p>	
<p>A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben.</p> <p>A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése.</p> <p>A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása.</p> <p>Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.</p> <p>Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre.</p> <p>A stratégiai kompetencia fejlesztése.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Terveim a nyárra (mikor kelek, mivel/kivel töltöm a napokat, heteket, hónapokat), a valós és álom úticél megnevezése, szálláskeresés, közlekedési eszközök, információkérés. Bejelentkezés a szállásra – hotel, ifjúsági szállás, kemping –, reklamálás, probléma/panasz udvarias kinyilvánítása, segítség kérése, jegyvásárlás.</p> <p>Nyári gyakorlat, diákmunka nyáron – lehetőségek itthon és külföldön.</p> <p><i>Projektjavaslatok:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Plakát/kollázs készítése álmaink országáról/városáról. - Képekkel, reáliákkal illusztrált beszámoló egy osztálykirándulásról a partner osztálynak. - Utazás megtervezése az idegen nyelvű katalógusok kínálata, internet stb. alapján. - Kvízzjáték összeállítása a célországgal kapcsolatos ismeretek köréből a párhuzamos osztály számára, vagy a csoportot kétfelé bontva. 	<p><i>Természetismeret:</i> térképhasználat, országismeret.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> információforrások használata (prospektusok, képek), szövegalkotás.</p>
<p>Kulcsfogalmak / fogalmak</p>	<p>Hazai/külföldi nyaralás, kikapcsolódás, erőgyűjtés, relaxáció, lelki feltöltődés, útiterv, előzetes informálódás, alkalmazkodás, beilleszkedés, szellemi/fizikális pihenés, aktív pihenés.</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei a 11. évfolyam végén</p>	<p>A tanuló képes megnevezni és rendszerezni az eddigi tapasztalatait a nyelvtanulás során, képes eldönteni, hogy mely területek voltak sikeresek, illetve kudarcosak, képes a nyelvi készségek területein szerzett tudás/hiány mértékét meghatározni, képes megfogalmazni, hogy milyen erőfeszítésekre hajlandó a sikeres nyelvtanulás érdekében, együttműködést mutat a tanárával a célok elérése érdekében.</p> <p>Beilleszkedik az új tanulási környezetbe, megismeri és elfogadja az előtte álló tanulási szakasz legfontosabb célkitűzéseit, tartalmait, látja az általa tanult idegen nyelv szerepét, fontosságát saját maga és környezete életében.</p> <p>Rendelkezik a célnyelvi országokkal kapcsolatos és a célnyelvnek a szűkebb és tágabb környezetében játszott szerepére vonatkozó alapvető ismeretekkel.</p> <p>Érti és érzi a hatékony tanulás érdekében a tanulási stratégiák ismeretének fontosságát, képes a legalapvetőbb tanulási stratégiák alkalmazására.</p> <p>Ismeri és elfogadja a csoportban való nyelvtanulás eredményességére érdekében az általa betartandó szabályokat.</p> <p>Képes a „család”, az „otthon”, a „barát-osztálytárs” az „időjárás-öltözködés”, az „élelmiszerek-étkezési szokások”, a „szabadidő” és a „szakma világa” témakörökhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegekből a legalapvetőbb információk kiszűrésére és felhasználására egy meghatározott kommunikatív feladat elvégzése érdekében.</p> <p>Képes arra, hogy az idegen nyelvi kommunikatív helyzetekben egyszerű kérdésekre válaszoljon, vagy néhány nagyon egyszerű, összefüggő mondatban meséljen a fent említett témakörök tartalmairól.</p> <p>Ismeri és megfelelően alkalmazza a témakörökhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges alapvető szókincset és nyelvtani szerkezeteket. Érdeklődéssel, nyitottan fordul a másság felé.</p>

6. Tananyagok, taneszközök

A tananyag mind tartalmában, mind felépítésében összhangban áll a NAT szakközépiskolákra vonatkozó elvárásainak. **Témakörökből** indul ki, melyekhez **szövegeket** rendel. A **szövegekhez feladatok** tartoznak, amelyek **kommunikatív nyelvi tevékenységek** keretében végezhetők el. A feladatok egy része olyan, hogy megoldásuk során egy-egy készség fejlesztése kerül az előtérbe, többségük azonban a készségek integrációját teszi szükségessé. A **készségfejlesztés** középpontjában a **beszédképesség** fejlesztése áll. A témakörök progressziója minden esetben az A1 szinttől az A2 szintig terjed. A feldolgozás során a tanulóknak lehetősége nyílik a *pár- és csoportmunkára, projektszerű feladatok elvégzésére és kisebb projektek megvalósítására*. Ezáltal fejlődik *szociális és stratégiai kompetenciájuk*, fokozatosan megtanulnak egymással és egymástól tanulni, valamint felelősséget vállalni saját tanulási folyamatukért. Az anyagban számos olyan feladat található, mely önálló *kutatómunkára, az internet* aktív használatára ösztönöz.

7. Módszertan

Az idegennyelv-oktatás *módszerei* elválaszthatatlanul összefonódnak annak *céljaival, tartalmaival* és szoros összefüggésben állnak a tanulók *életkori sajátosságaival, érdeklődésével, készségeivel, képességeivel és szükségleteivel*.

A tanítás-tanulás folyamatát úgy kell alakítani, hogy a tanulók a nyelvet *értelmes összefüggésekben, kommunikatív nyelvi tevékenységek* révén, cselekedve *sajátíthassák el*, mind a mindennapok, mind a szaknyelv oktatása során.

A cselekedtetés mellett egy másik fontos módszertani alapelv a **minél több érzékszervet aktivizáló, „sokcsatornás” tanulás**. Módszereink révén lehetőséget kell adnunk a tanulóknak arra, hogy minden érzékszervükkel részt vegyenek a tanulás folyamatában, s ezáltal hatékonyan alakíthassák azt. Nem szabad elfelejtenünk, hogy a csak a *hallás*, csak az *olvasás*, vagy csak az *írás* révén történő tanulás soha nem annyira hatékony, mint ezen lehetőségek *kombinációja*. Különösen fontos a *tanítási-tanulási tartalmak szemléltetése*. Innen pedig már csak egy lépés a nyelv elemeinek és nagyobb *összefüggéseinek játékok* révén, illetve – a *korcsoport igényeinek* inkább megfelelően – játékos formában, *oldott hangulatban* történő megtanulása. **Fontos, hogy a hiányosságok helyett az elért eredmények kerüljenek az előtérbe**. Mindez elősegíti azt, hogy a tanuló személyisége egészével, „szívvel-lélekkel” vegyen részt a tanulási folyamatban.

A legfontosabb módszertani alapelvek tehát, amelyek elősegítik a tantervi cél elérését, azaz a szakközépiskolások számára az *idegen nyelvi kommunikatív kompetencia* elsajátítását, a következők:

- **cselekedtetés,**
- **sokcsatornás tanulás,**
- **az egész személyiséget aktivizáló tanulás,**
- **játékosság, oldott hangulat,**
- **a hiányosságok helyett az elért eredmények előtérbe helyezése.**

E módszerek révén minden tanulótípus lehetőséget kap arra, hogy a számára legkedvezőbb módon sajátíthassa el a tantervi tartalmakat, s egyben arra is, hogy aktívan részt vegyen a munkában, élvezze a tanulást. Nagyon lényeges, hogy a *tanítás-tanulás tartalmait és módszereit* úgy válasszuk meg, hogy a tanulók kedvüket leljék a nyelvvel való foglalkozásban, abban, amit tanulnak, és abban is, ahogyan ezt teszik.

Fontos, hogy a tanár visszajelzéseiben arra reagáljon, amit a tanuló tud, és **ne a hiányosságokat hangsúlyozza. A hiba természetes velejárója a tanulási folyamatnak.** A

tanulóknak lehetőséget kell kapni arra, hogy negatív következmények nélkül kísérletezhessenek a nyelvvel, felfedezhessék és kijavíthassák hibáikat. Ehhez a folyamat minden résztvevője számára egyértelműen külön kell választani a gyakorló és a mérési-értékelési szakaszokat.

Fontos továbbá a tanításban a **differenciálás**. Erre minden iskolatípusban és minden tanulócsoportban szükség van, hiszen *homogén tanulói csoport nem létezik*. A szakközépiskolák 9–10-11. osztályában a differenciálás feladata azáltal válik az átlagosnál bonyolultabbá, hogy *sok a különböző hátránnyal küzdő, speciális nevelési igényű tanuló*. Ráadásul a tanulók egy része korábban (folyamatosan vagy időszakosan) nem tanult idegen nyelvet vagy más idegen nyelvet tanult. Amennyiben ebből adódóan a tanulócsoportban a különbségek túlzottan nagy skálán jelennek meg, *célszerű* a csoportot a hatékony munkavégzés érdekében időszakosan vagy állandó jelleggel *több kisebb csoportra bontani* (külső differenciálás). A csoportok közötti átjárhatóságot azonban folyamatosan biztosítani kell. Differenciálni persze ezek után is kell, ami azt jelenti, hogy a tanárnak törekedni kell *olyan munkaformák* alkalmazására, amelyek keretében a tanulók különböző minőségű és/vagy mennyiségű feladatok elvégzése révén lehetőséget kapnak az adottságaiknak, érdeklődésüknek, igényeiknek leginkább megfelelő fejlesztésére, valamint arra, hogy **együtt és egymástól tanuljanak**, ill. hogy egymást is tanítsák (belső differenciálás).

Jelen kerettanterv hangsúlyt helyez arra, hogy helyet kapjon a *projektmunka* a szakképző iskolai idegennyelv-oktatásban. A **pedagógiai projektek** lehetőséget kínálnak a *tanulók kompetenciáinak sokoldalú fejlesztésére*, segítenek a tanulóknak abban, hogy kedvüket leljék a nyelvtanulásban, megtapasztalják annak közvetlen hasznát, és a nyelv eszközével hidat verjenek az iskolai és az iskolán kívüli valóság között. Kezdetben célszerű inkább *kisebb, projektszerű ötleteket* megvalósítani és a projektmunkát az idegen nyelvi órakeretbe integrálni. Később a *projektek* mind tartalmilag, mind formailag egyre komplexebbé válhatnak, azaz betölthetik azt a fontos *szerepüket*, hogy a *széttagolt tantárgyi tartalmakat tematikus egységekbe szervezzék*.

Fontos látni, hogy a *tevékenységközpontú oktatás*, ami óriási előrelépést jelent a hagyományos oktatáshoz képest, önmagában még nem azonos a projekteken alapuló oktatással. A projektek megvalósítása során megváltozik a tanár és a tanulók szerepe, egymáshoz való viszonya, másképp oszlanak meg a felelőségek, másképp alakulnak az elvégzendő feladatok. A projektmunka – túl azon, hogy fejleszti a tanulónak a projekt témájával kapcsolatos ismereteit, készségeit és képességeit – rendkívül fontos nevelési feladatot tölt be, amennyiben elősegíti, hogy a tanuló lépéseket tegyen az önállóság felé vezető úton, fejlessze stratégiai, szociális és személyes kompetenciáit.

A **receptív készségek** fejlesztésénél nem szabad elfelejteni, hogy elsősorban nem a pontos, szó szerinti értés a cél. Autentikus szövegek olvasása/hallása esetén sokszor elegendő, ha csak **globálisan értjük** meg egy szöveg üzenetét, vagy arra használjuk, hogy *bizonyos információkat szűrjünk* ki belőle.

A **szókincs** a feldolgozásra kerülő témák kapcsán, illetve a hallott/olvasott szövegekből kerül a tanításba. A tanulóknak tudniuk kell, hogy mely szavakat elég csak megérteniük (receptív szókincs) és melyeket kell aktívan használniuk is (produktív szókincs). A *receptív és a produktív szókincs* között nincs éles határ, a szavak ide-oda „vándorolnak”. A receptív szókincs azonban természetesen mindig nagyobb marad. A szókincs tanulása kapcsán fontosnak megemlíteni az individuális, azaz az egy adott tanuló vagy tanulócsoport által ismert/használt **szókészletet, melynek kiépítése és ismétlődő alkalmazása a tanulók és a tanár közös feladata**. Valamint a potenciális szókincset, mely a szóalkotás szabályainak tudatosítása révén képessé teszi a nyelvtanulót/nyelvhasználót arra, hogy olyan szavak, szófordulatok jelentését is megértse, illetve olyan szavakat, szófordulatokat is

alkosson, melyekkel korábban még nem találkozott, illetve melyeket korábban még nem használt. A *hatékony szótanulás* érdekében fontos megismertetni a tanulókkal a szókincs *megtanulásának és ismétlésének* különböző lehetőségeit.

A **nyelvtan** tanítása során – a szókincshez hasonlóan – következetesen meg kell különböztetni azokat a szerkezeteket, amelyeket elég a tanulóknak csak megérteniük, és azokat, amelyeket használniuk is kell. Sokszor *elegendő, ha a tanuló egy adott nyelvtani szerkezetet csupán reprodukálni* (a megismert formában megismételni) vagy *rekonstruálni* (kisebb-nagyobb változtatásokkal megismételni) képesek. Ha bizonyos esetekben mégis cél az, hogy a tanuló egy alapvető *nyelvtani szabályt* tudatosan alkalmazzanak, ajánlatos a „**felfedező**” (induktív) módszert alkalmazni: gyűjtés – rendszerezés – szabályalkotás. A tanulóknak így lehetősége nyílik arra, hogy önállóan fedezzék fel a nyelvben rejlő szabályszerűségeket, s megalkossák „saját” használatra alkalmas nyelvtani szabályukat. A gyakorlás során mindig be kell tartani a fokozatosság elvét: **az út a recepció felől a reprodukción és rekonstrukción át vezet az önálló beszédprodukción felé.**

A **produktív készségeken** belül a beszédképesség fejlesztése kiemelt feladat az idegennyelvi kompetenciák sorában.

A gyakorlás során ügyelni kell a játékosság és változatosság elvének betartására. A gyakorlatsorok felépítése gondos tervező munkát igényel, elvégzésükre pedig elegendő időt kell biztosítani.

A produktív készségek fejlesztése során el kell fogadnunk, hogy nem minden tanuló szívesen, illetve egyformán hamar. A bátorítatlanabb tanulókat nem szabad beszédre kényszeríteni, hanem ki kell várni, amíg egyéni nyelvtanulási tempójuk függvényében rövidebb vagy hosszabb idő után maguktól megszólalnak.

A hallás utáni értés és a beszédképesség fejlesztése során nem szabad elfelejteni, hogy a meghatározó minta minden esetben a tanár kiejtése, hanglejtése, mely ideális esetben kiegészül számos egyéb hanganyaggal. A nyelvi minta mennyiségének növelése érdekében (is) **célszerű a nyelvvórát lehetőség szerint célnyelven tartani.** Nagymértékben segíti a megértést az, ha a tanár a beszédét természetes módon arcjátékkal, kézmozdulatokkal, mozgással kíséri.

Az egyes készségek és a részkészségek fejlesztése történhet önállóan, de hosszú távon mindenképpen a **készségek integrációja** a cél. A fejlesztés mindig a receptív készségek irányából mutat a produktív készségek irányába. A receptív és a produktív készségek szintje a tanulás során nem egyforma: *a tanuló anyanyelvi ismereteire támaszkodva és különböző stratégiák tudatos alkalmazásával többet ért meg az idegen nyelvi tartalmakból, mint amennyit maga közölni képes.* Mindazonáltal a nyelvtanulás folyamatának előrehaladtával a receptív és produktív készségek közti „olló” nyílása fokozatosan csökken.

8. Javasolt feladatok, tevékenységek

Ahhoz, hogy a nyelvtanuló gyakorolhassa a kommunikatív nyelvi tevékenységeket és kommunikációs stratégiákat, *kommunikatív feladatokat* kell megoldania, amelyek a kommunikatív cél elérése érdekében megkövetelik a jelentés megértését, tisztázását, kifejezését. Kommunikatív feladat elvégzésekor a feladat sikeres végrehajtásán van a hangsúly, következésképp pedig a jelentésen, amelynek segítségével a tanuló megvalósítja kommunikatív szándékait. Az alábbiakban **feladatok, feladattípusok** következnek, melyek közül válogatásra adnak alkalmat, arra, hogy melyik illik leginkább a téma feldolgozásának aktuális aspektusához, *melyik felel meg leginkább a tanuló érdeklődésének, képességeinek és szükségleteinek*, melyik hogyan illeszkedik a tanítás/tanulás folyamatába, melyik milyen mértékben felel meg az osztálytermi

adottságoknak. A lista korántsem teljes, a mindennapi gyakorlatban számos más lehetőség is kínálkozik:

- szövegrészek (pl. történet, párbeszéd) sorrendbe rakása, egy szöveg logikájának *rekonstruálása*
- több szöveg szétszabdalt részeinek összerendezése alapján több szöveg logikájának rekonstruálása
- főleg szövegrészek törlése és egy szöveg logikájának rekonstruálása
- hosszabb szöveg tartalmi egységekre bontása
- szöveg tartalmának vázlatos ábrázolása (folyamatábra, mind-map)
- olvasott/hallott szövegből a lényeg kiemelése
- olvasott vagy hallott szöveg *lényegi mondanivalójának* megértése – a tartalom rajzos ábrázolása, rövid összefoglalása, kérdések megválaszolása, képek összerendezése stb.
- olvasott vagy hallott szövegből *fontos információk kiszűrése* – az információk táblázatba rendezése, képekhez rendelése, az információk alapján rövid párbeszéd kezdeményezése (pl. hová menjünk ma este) stb.
- olvasott vagy hallott szöveg pontos, *részletes értése* – *rajzok, rajzos ábrák készítése*, cselekvéssor kivitelezése (pl. főzési receptek elkészítése), rövid szöveges összefoglalás stb.
- olvasott vagy hallott szöveg alapján képek vagy állítások *igazságtartalmának eldöntése*
- *interjú készítésének lehetősége* (osztálytársakkal, tanárokkal, német anyanyelvűekkel, lektorral)
- *kérdőív* készítése és kitöltése
- *mini dialógusok* készítése és eljátszása (vendég – pincér, jegypénztár – vevő, cipőbolti eladó – vevő, orvos – beteg stb.)
- *útvonal leírása*/rajzos–szöveges ábrázolása, a leírás alapján az úti cél megtalálása (pl. egy lepedőre rajzolt térkép segítségével)
- *képek leírása* (pl. magyarázatok egy fotóalbum képeihez)
- szövegszegény *dokumentumok értelmezése* (grafikonok, ábrák, térképek)
- *bemutató levél készítése*
- *meghívó írása*
- *bevásárló-lista* készítése
- (minta után) versek, szövegek alkotása
- *hiányos szövegek kiegészítése* (ráfolyt a kávé, elszakadt a papír, ráesett az eső)
- *megkezdett szöveg befejezése*/szöveg elejének a kitalálása, ha a szöveg vége ismert/szöveg középső részének kitalálása, ha a szöveg eleje és vége ismert
- „Ezek vagyunk mi” című összeállítás készítése az *osztály tagjairól* rövid, képekkel is illusztrált szövegekkel (kedvenc ételeink, kedvenc állataink, kedvenc időtöltésünk stb.)
- célirányos *keresés az interneten/lexikonban*, a talált információk rendszerezése
- *kutató- és gyűjtőmunka* elvégzése (német források felkutatása egy adott témához, német feliratok felkutatása városukban/településünkön stb.)

- képekhez, fotókhoz, karikatúrákhoz *szövegbuborékok kitöltése* (Mit mond, mit gondol az illető személy?)
- rövid összefüggő *szöveg elmondása* (pl. beszámoló egy fontos eseményről)
- képes, rajzos *önéletrajz összeállítása* rövid magyarázó szövegekkel (szóban vagy írásban)
- egy étlapból *menü összeállítása*
- *feljegyzések készítése* (pl. időjárás, napi tevékenységek, kiadások)
- *álmaink* foglalkozásának/házának/barátnőjének–barátjának stb. képes, rajzos összeállítása magyarázó szövegekkel (szóban vagy írásban)
- *plakát/kollázs készítése* (ország-ismereti tartalmakról, pl. hazai és külföldi látványosságok, pénznemek, árucikkek vagy álmaim háza, kedvenc ételeim)
- *napló/album készítése* képekkel és rövid képaláírásokkal (egy napom, egy nap az iskolában, szűkebb és tágabb környezetem stb.)
- *videofelvétel készítése* német alámondással, felirattal (egy napom, egy nap az iskolában, szűkebb és tágabb környezetem stb.)
- egy *városnéző körút* megtervezése a legfontosabb *nevezetességek* német elnevezésének megjelölésével
- *naptár készítése* (benne a születésnapok, ünnepek feltüntetése)
- *chatelés* német nyelven
- rövid baráti üzenet/sms/e-mail/levél megfogalmazása
- *toplista összeállítása* (zene, filmsztárok, sportolók, filmek stb.)
- *képek és szavak* egymáshoz rendelése
- tárgyak tapogatás útján való kitalálása és megnevezése
- szavak, kifejezések *mozgásos ábrázolása*
- találós kérdések megalkotása
- szövegek tartalmának mozgásos ábrázolása
- *képes szótár* összeállítása
- *jelentések* kikövetkeztetése *magyarázatok és ábrázolások* alapján
- *jelentések* kikövetkeztetése *szövegösszefüggésből*
- *szavak csoportosítása* különböző kritériumok alapján
- nyelvi jelenségek megfigyelése, *szabályszerűségek felfedezése*
- kreatív nyelvi játékok (*szóalkotás*)
- szótárban, lexikonban *információ kikeresése*
- *jegyzetek készítése* és felhasználása (pl. tévéműsorok nézése közben)
- kedvenc könyvemhez, filmemhez stb. egy borítólapon illusztráció és egy fűlszöveg elkészítése
- szöveg és képes ábrázolása közötti különbségek megállapítása
- *napi/heti program összeállítása* (pl. torpedó játékban való felhasználása)
- *piktogramok verbalizálása*, (vicces) piktogramok készítése rejtvény gyanánt
- kártyajáték, dominó/triminó, memóriajáték, puzzle, bingó, *társasjáték készítése, játéka*

9. Szemléltetőeszközök

A tanulás tartalmainak vizualizálása a szakközépiskolások idegennyelv-oktatásában is rendkívül fontos. A módszertani ajánlásoknál már utalás történt arra, hogy a nyelv hatékony elsajátítása szempontjából lényeges *a különböző érzékszervek*, így a szem, azaz a látás bevonása is a tanítás/tanulás folyamatába. A szövegek tartalmának *rajzos ábrázolása, a szókincs tanulása során a szó- és az íráskép összekapcsolása, a nyelvtani szerkezetek színekkel, formákkal történő megjelenítése, a tanulók írásos munkáinak vastag filctollal csomagolópapírra való rögzítése* nemcsak változatosságot jelentenek, hanem egyben lehetőséget is arra, hogy a kognitív tartalmak a tanulók számára könnyebben hozzáférhetőek legyenek.

10. Technikai eszközök

Jó, ha vannak a tanteremben modern technikai eszközök, de ezek nem feltételei a korszerű nyelvoktatásnak. Szükség esetén megteszi a *hagyományos tábla* és a *kréta* és a csomagolópapír is.

Fontos azonban, hogy mindig legyen a tanteremben egy jó minőségű magnó (lehetőleg CD-lejátszóval és USB csatlakozóval), hiszen a beszédértés fejlesztéséhez nem elegendő, ha a tanulók csak a tanári mintával találkozhatnak. Ugyancsak hasznos, ha a tanulóknak időről időre lehetősége nyílik *számítógéppel* dolgozni, főként a projektmunka során, amikor pl. különböző információkat kell megtalálniuk az *interneten* vagy a számítógép segítségével prezentációkat készítenek elő, online-feladatokat oldanak meg.

11. Osztályterem

Könnyebb a dolga a tanárnak és a tanulónak, ha *mobil a tanterem berendezése*, azaz a tanulók csekély erőfeszítéssel és kis időráfordítással úgy tudják elhelyezni székeiket és asztalaikat, hogy *párban, kis csoportokban, plénumban* dolgozhatnak együtt. Arra is kell hely, hogy a tanulók olykor felállhassanak, mozoghassanak a tanteremben. Számos, a kommunikációt elősegítő munkaforma nem valósítható meg, ha a tanulók összezsúfolva, padokba kényszerítve ülnek a tanteremben. Ülve nem lehet „az utcán összefutni”, egymásnak háttal nem lehet a „kávéházban rendelni” stb. Ha mégis ilyen kedvezőtlen körülmények között kényszerülünk idegen nyelvet tanítani, meg kell keresni azokat a lehetőségeket, amik javíthatnak a helyzeten, pl. a tanulók időszakosan a padok tetején ülve, a padsorok között sétálva, a tanári asztalt körbeállva stb. dolgoznak, így könnyebben tudnak egymás felé fordulni. A digitális munkához ajánlott digitális osztályterem létrehozása, pl: google classroom ill. teams felület valamelyikén.

12. A mérés-értékelés célja és alapelvei

A folyamatos mérésnek és értékelésnek fontos szerepe van a tanítási-tanulási folyamatban. A teljesítménymérés egyrészt *visszajelzést ad* a tanárnak és a tanulóknak, igény szerint a szülőknek a tanítási-tanulási folyamat egy adott szakaszában elért eredményekről, s ezáltal segít a továbblépésben, másrészt alapot szolgáltat a tanárnak ahhoz, hogy *az egyes tanulók teljesítményét önmagukhoz és tanulótársaikhoz viszonyítva* jegyekkel értékelje.

A mérésnek tartalmilag és formailag *összhangban* kell állnia a *tanítás tartalmával és módszereivel*.

Csak azt mérhetjük, amit megtanítottunk. A tanulókat minden esetben *tájékoztatni* kell a *mérés céljáról/céljairól, tartalmáról/tartalmairól* és az *értékelés szempontjairól*.

A *tanulók* önállóságra nevelésének jegyében a teljesítménymérés során tanácsos minél több olyan mérési formát alkalmazni, amely módot ad a tanulóknak arra, hogy megtanulják *teljesítményüket önállóan mérni és értékelni*. Fontos, hogy ezen túl megismerkedjenek a mérésnek és értékelésnek azokkal a formáival, melyek *párban és csoportban* is alkalmazhatók. A mérésnek és értékelésnek egyértelműen tükröznie kell azt a szemléletet, hogy **a tanár nem arra kíváncsi, amit a tanuló nem tud, hanem arra, amit sikeresen megtanult**. A tanulónak lehetőséget kell kapni a *felkészülésre*, s ha indokolt, a *javításra* is.

Az értékelés sokféle céllal történhet, de a legfontosabb a *tanulók* munkájának, tanulásának belső, iskolai, *tanórai értékelése*, a *tanítási-tanulási folyamat vizsgálata*, a tanulók teljesítményéről és előrehaladásáról szerzett *adatok elemzése* és ezek *értékelése* alapján *visszacsatolás* a tanulás folyamatára annak *optimalizálása érdekében*.

A szakközépiskolai értékelés javasolt formája a *fejlesztő (formáló, alakító, formatív) értékelés*, mely valójában egy tanítási, tanulási módszer, mely végigkíséri az egész oktatási folyamatot. Fejlesztő értékelést végezhet maga a tanuló, társai vagy a tanára. Célja, hogy a kapott visszajelzések alapján a *tanuló munkája (még) eredményesebbé váljon*. Fontos, hogy soha nem a hibák kiemeléséről van szó, hanem az egy konkrét munka eredményeinek, pozitív vonásainak hangsúlyozásáról, ill. a javíthatóságra vonatkozó javaslattételekről.

12.1 Szempontok a tanulók teljesítményének értékeléséhez

A tanulói teljesítmények értékelésének a szakközépiskolában az az elsődleges célja,

- hogy *pozitív visszajelzést* adjon,
- *sikerélményhez* juttassa tanulót, és ezen keresztül
- fenntartsa, adott esetben kialakítsa a nyelvtanulási *motivációt*,
- hogy jelzést adjon a tanuló tudásszintjéről.

Alapelv továbbra is, hogy **értékeléskor** a *gyakorlás során alkalmazott tevékenységi formákat* kell alkalmazni, és a tanulók értékelése *folyamatosan* történjék.

A teljesítmények értékelésekor továbbra is *fontos alapelv*: a nyelvi készségeket, a használható nyelvtudást fejlesszük és értékeljük, szemben a nyelvről való ismeretekkel. A teljesítmények értékelésének és a folyamatos önfejlesztésnek elengedhetetlen feltétele, hogy a *diákokat a saját tanulási szintjüket figyelembe véve tanítsuk nyelvet tanulni*.

A gyakorlás során használt munkaformákhoz hasonlóan a **számonkérés** történhet *csoportban, párban vagy egyénileg*. A gyengébben teljesítő diákoknak *több alkalmat* kell biztosítani arra, hogy fejlődésükről számot adjanak.

Amikor **olvasási készségük** fejlettségének szintjét értékeljük, vegyük figyelembe, hogy a szakközépiskolában tanulóknál *az anyanyelven is előfordulhatnak olvasási nehézségek*. Ezért az órai gyakorló feladatokhoz hasonló feladattípusokat használjunk: pl. összefüggő, ismert témakörhöz kapcsolódó szöveg önálló elolvasása után rövid, a *lényeg megértését* ellenőrző kérdésekre kell *írásban vagy szóban* válaszolni.

Beszédkészségük értékelésekor ismert témakörben, képek segítségével kell *néhány mondatos párbeszédet* folytatniuk nyelvtanárunkkal vagy egy választott társukkal.

Folyamatosan kapjanak ösztönző visszajelzést az előrehaladásról, és *fokozatosan tudatosuljon* bennük, miben és hogyan **fejlődhetnek** tovább. Az értékelésnek *pozitívnak* kell lennie: azt kell értékelni, *amire képesek a diákok, nem a hiányosságokat*. Azonban tudatosítani kell a tanulóval, hogy mely területek kívánnak még fejlesztést.

Fokozatosan tudatosuljon bennük, melyik *nyelvtanulási stratégiának*, illetve *nyelvórai tevékenységnek* mi a célja, mi a várható kimenete, és az esetleges problémák hogyan orvosolhatóak.

12.2 A fejlesztő értékelés feltételei és jellemzői

- Fontos eleme, hogy a tanuló ismerje a tanulási folyamat *céljait* és e célokhoz vezető úton folyamatosan – a folyamat közben és végén - *reflektálja eredményeit* és konstatálja sikereit.
- Ebben a tanulócsoportban elfogadó, pozitív munkakultúra uralkodik, *nem szégyen hibázni és öröm fejlődni*. Az *együttműködés* természetes és megszokott, a *pedagógus segítőtárs*, aki meg tudja mondani, min kellene változtatni ahhoz, hogy jobban menjen a tanulás, és segít ezt a változást megvalósítani. A pozitív munkahangulatot, az elfogadó munkalétkört a pedagógus tudja kialakítani.
- A tanulók *aktív tanulással*, tevékenykedve érik el a céljaikat. Feladatorientált, tevékenységalapú tanulási folyamat során szerzik meg, ill. fejlesztik kompetenciáikat és jutnak el az alkalmazható tudásig.
- A tanulás egyszerre individuális és társas tevékenység, meg kell tehát teremteni a lehetőséget az egyéni elmélyülés, elemzés, önálló próbálkozás számára ugyanúgy, mint a párban, kis csoportban való problémamegoldásra és a közös, osztálytermi (plenum) megbeszélésekre is.
- A pedagógusnak időt kell szakítania az egyéni értékelésre. Miközben a többiek önállóan, párban vagy kiscsoportban végzik feladatukat, a tanárnak lehetősége nyílik arra, hogy személyre szabottan foglalkozzon egyes tanulókkal. Az órát tehát nem a tanár irányítja, hanem a feladat, feladatlap vagy a projektterv, míg *a tanár koordináló, moderáló szerepet játszik*.
- Mind a tanár, mind a tanulók folyamatnak tekintik a tanulást és elfogadják, hogy egy-egy szakasz lezárásáig mindig javítható a teljesítmény – az alakító, formáló értékelés segítségével.

Számonkérés/tanév:

Az idegen nyelv műveltségi terület elérendő/optimális célok között a szakközépiskolában első helyen a beszédértés és beszédképesség fejlesztése áll, a diákokat elsősorban ezekből az alapképességből kell ösztönző formában értékelni.

Az iskolai számonkérés formái, az értékelés alapelvei / az alapképességek figyelembevételével:

Szóbeli feleletek:

- szituációs gyakorlatok
- kérdésekre válasz
- információ kérése, közlése /beszédszándék/
- önálló szövegmondás kép vagy vázlat alapján
- véleményalkotás

Írásbeli:

- szódolgozat
- nyelvtani ismereteket számon kérő dolgozat
- témazáró dolgozat
- önálló szövegalkotás
- fordítás idegen nyelvről magyarra és magyarról idegen nyelvre

összesen min. 8 jegy / év

Pontozás %:

Mindezek érdemjegyre váltva:

85% - 100%	5 (jeles)
70% - 84%	4 (jó)
55% - 69%	3 (közepes)
40% - 54%	2 (elégséges)
0% - 39%	1 (elégtelen)

Értékelési skála (kompetenciák szerint)

1.	Beszédkésztség – kommunikációs érték	
	elégéses	Az adott helyzetnek többé-kevésbé megfelelően kommunikál.
	közepes	Az adott helyzetnek megfelelően kommunikál, többször tanári segítségre/irányításra szorul
	jó	Az adott helyzetnek megfelelően kommunikál, de időnként tanári kiigazításra szorul
	jeles	Az adott helyzetnek megfelelő, változatos verbális és nonverbális elemeket alkalmaz.
2.	Beszédkésztség – szókinés	
	elégéses	Az adott helyzetnek megfelelő szókinészt is alkalmaz, korlátozott szókinccsel érteti meg magát.
	közepes	Az adott helyzetnek megfelelő alapszókinészt alkalmazza, de tanári segítségre szorul
	jó	Az adott helyzetnek megfelelő alapszókinészt alkalmazza, de időnként tanári kiigazításra szorul
	jeles	Az adott helyzetnek megfelelő alapszókinészt aktívan alkalmazza.
3.	Beszédkésztség – nyelvhelyesség	
	elégéses	A szóbeli megnyilvánulások többé-kevésbé érthetők, félreértés esetén segítő kérdésre reagál, pontosít.
	közepes	A szóbeli megnyilvánulások többnyire érthetők, félreértés esetén segítő kérdésre reagál, pontosít.
	jó	A szóbeli megnyilvánulások nyelvhelyességileg jól érthetők, de kisebb tanári kiigazításra szorulnak.
	jeles	A szóbeli megnyilvánulások nyelvhelyességileg teljesen érthetők, kevés hibát tartalmaznak.

4.	Beszédkésztség – kiejtés	
	elégéses	A kimondott szavak felismerhetők, érthetők.
	közepes	Nem mindig a nyelv hangkészletének megfelelő számú hangot különböztet meg a beszédben, a szóhangsúlyok többször tanári javításra szorulnak.
	jó	A nyelv hangkészletének megfelelő számú hangot különböztet meg a beszédben, a szóhangsúlyok pontosak, de időnként tanári kiigazításra szorulnak
	jeles	A nyelv hangkészletének megfelelő számú hangot különböztet meg a beszédben, a szóhangsúlyok pontosak.
5.	Beszédkésztség – folyamatosság	
	elégésest	Kisebb-nagyobb szünetekkel kommunikál.
	közepes	Kisebb szünetekkel kommunikál.
	jó	Egyszer-kétszer elakad, de folyamatosan kommunikál
	jeles	Folyamatosan és gördülékenyen kommunikál.
6.	Beszédkésztség – kommunikációs szándék	
	elégéses	Részt vesz a kommunikációs folyamatban.
	közepes	Részt vesz a kommunikációs folyamatban, időnként önállóan kezdeményez
	jó	Részt vesz a kommunikációs folyamatban, többször önállóan kezdeményez
	jeles	A kommunikáció folyamatát igyekszik fenntartani (reagál, kérdez, kezdeményez stb.).
7.	Íráskésztség – kommunikációs érték	

	elégseges	Az alkotott írott szöveg nagyjából tükrözi a kommunikációs szándékot.
	közepes	Az alkotott írott szöveg tükrözi a kommunikációs szándékot, de a mondatok között sokszor nincs logikus kapcsolódás
	jó	Az alkotott írott szöveg a kommunikációs szándéknak megfelel, de a mondatok között nincs mindig logikus kapcsolódás.
	jeles	Az alkotott írott szöveg a kommunikációs szándéknak teljesen megfelelő, a mondatok logikus összefüggésben állnak egymással.
8.	Íráskészség – szókincs	
	elégseges	A témának megfelelő szókincset is alkalmaz, korlátozott szókincssel érteti meg magát.
	közepes	A témának megfelelő alapszókincset alkalmaz.
	jó	A témának megfelelő kevésbé változatos szókincset alkalmaz.
	jeles	A témának megfelelő változatos szókincset alkalmaz.
9.	Íráskészség – nyelvhelyesség	
	elégseges	Az írott szöveg nyelvhelyessége nem gátolja a kommunikációs szándék megvalósulását.
	közepes	Az írott szöveg nyelvhelyessége nem gátolja a kommunikációs szándék megvalósulását, de helyenként nem érthető.
	jó	Az írott szöveg nyelvhelyességileg érthető, de több hibát tartalmaz.
	jeles	Az írott szöveg nyelvhelyességileg teljesen érthető, kevés hibát tartalmaz.
10.	Szövegértés – hallott szöveg értése	
	elégseges	Többé-kevésbé érti, miről szól a hallott szöveg, ki tud érteni belőle információkat.

	közepes	Többnyire érti, miről szól a hallott szöveg, több lényegi információt kiért belőle.
	jó	Érti, hogy összességében miről szól a hallott szöveg, de 1-2 lényegi információt nem talál meg benne.
	jeles	Érti, hogy összességében miről szól a hallott szöveg, és megtalálja benne a lényeges információkat.
11.	Szövegértés – írott szöveg értése	
	elégseges	Többé-kevésbé érti, miről szól az írott szöveg, és meg tud találni benne információkat.
	közepes	Többnyire érti, miről szól az írott szöveg, több lényegi információt megtalál benne.
	jó	Érti, hogy összességében miről szól az írott szöveg, de 1-2 lényeges információt nem talál meg benne.
	jeles	Érti, hogy összességében miről szól az írott szöveg, és megtalálja benne a lényeges információkat.
12.	Motiváltság	
	elégseges	A feladatokban részt vesz.
	közepes	A feladatokban részt vesz, de a nyelvtanulás felé nem mindig nyitott, az újdonságokat nem szívesen alkalmazza.
	jó	A nyelvtanulás, az idegen nyelven való kommunikáció felé általában nyitott, az újdonságokat nem mindig alkalmazza.
	jeles	A nyelvtanulás, az idegen nyelven való kommunikáció felé nyitott, az újdonságokat szívesen veszi, alkalmazza.
13.	Együtműködés	
	elégseges	Nem utasítja el a társaival való együtműködést.
	közepes	Általában nem utasítja el a társaival való együtműködést.

	jó	Többnyire igyekszik interakcióba lépni másokkal, együttműködő, segítő.
	jeles	Mindig igyekszik interakcióba lépni másokkal, együttműködő, segítő.

Az alapvető szókincsbeli, nyelvtani ismeretek ill. kommunikációs szándékok mérésekor indokolt esetben eltérhetünk az itt ismertetett értékelési rendszertől.

A szóbeli feleletek előtt közöljük a tanulóval, hogy milyen szempontok alapján fogjuk értékelni a feleletét.

Az éves osztályzatok átlagától eltérő év végi érdemjegyet csak akkor tanácsos adni, ha az első félévhez viszonyítva a tanuló szokatlan mértékben javított, vagy rontott osztályzatain.

Fejlesztési terület		Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
BESZÉD	Interakció	<p>Alapvető közvetlen szükségleteinek kielégítése céljából tud egyszerű közléseket tenni, felszólítani, interakcióban részt venni.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Röviden, egyszerűen útba tud igazítani. • Másoktól dolgokat tud kérni. • Rövid, egyszerű instrukciókat tud adni. • Tud számokat, mennyiségeket, költségeket és időt kezelni. • Be tud mutatkozni, és be tud mutatni másokat. • Tud üdvözölni, elbúcsúzni, alapvető udvariassági formulákat használni, azokra reagálni. • Képes alapvető személyes információkra rákérdezni és ilyen információkat adni. • Információcsere érdekében interakcióban vesz részt • Felkészülés után váratlan elem megjelenésével interakcióban vesz részt. <p>Egyszerű kompenzációs stratégiákat tud használni, hogy megértesse magát ill. megértse beszédpartnerét.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A jelentés tisztázását röviden kérni tudja. • A hallottak lassú, tagolt megismétlését kérni tudja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Betanult szerepet változtatás nélkül és/vagy kis változtatással eljátszik. • Csoportos, páros felkészülés után interakcióban vesz részt. • Információcsere érdekében interakcióban vesz részt. • Nagyon egyszerű tranzakciót bonyolít (pl. jegyet vesz). • Nagyon egyszerű interjúban vesz részt. ☺ • Irányított feladat: betanult egyszerű kérdések/válaszok projekt bemutatás után • Egyszerű elektronikus levelet fogalmaz, ismeretlen diáktársának elküldi, kérdéseket tesz fel. • Nyelvtanulóknak szóló virtuális világban üdvözöl más résztvevőket.

Fejlesztési terület		Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
	Összefüggő beszéd	<ul style="list-style-type: none"> Ismerős, személyes témában néhány egyszerű mondatot tud mondani. Ismerős személyekről, tárgyokról éshelyekről egyszerű közléseket tud tenni. Leírást tud adni saját magáról, foglalkozásáról. Fel tud olvasni / emlékezetből el tud mondani egy nagyon rövid, egyszerű bejelentést. 	<ul style="list-style-type: none"> Felkészülés után ismerős, személyes témában röviden informál. Rövid és egyszerű írott szöveget felkészülés után felolvas. Elpróbált egyszerű szerepet eljátszik. Elkészült munkáját egy-egy mondattal ismerteti. Rövid csoportos prezentációban néhány mondat erejéig részt vesz.
SZÖVEG-ÉRTÉS	Beszédértés	<p>Képes megérteni ismerős szavakat és nagyon alapvető fordulatokat, amelyek személyére, vagy a közvetlen környezetében előforduló konkrét dolgokra vonatkoznak.</p> <ul style="list-style-type: none"> Képes mások közvetlen szükségleteire irányuló közléseire, felszólításaira reagálni. Képes egyszerű instrukciókat követni. Tudja követni az egyszerű útbaigazítást. 	<ul style="list-style-type: none"> A legegyszerűbb közlések lényegi tartalmát kiszűri. A legegyszerűbb közlésekből megszerzi a neki fontos lényegi és tárgyszerű információt.

Fejlesztési terület		Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
	Olvasás	<ul style="list-style-type: none"> • Képes megérteni az ismerős szavakat, nagyon egyszerű mondatokat egyszerű rövid szövegekben. • Egyszerű feliratokon, posztereken ismerős szavakat, fordulatokat meg tud érteni. • Egyszerű informatív szövegekből (pl. prospektus, menetrend) alapvető tárgyszerű információt tud szerezni. • Követni tud rövid, egyszerű írásos útbaigazítást. 	<ul style="list-style-type: none"> • Általános tájékozódás céljából nagyon egyszerű szöveget olvas. • A legegyszerűbb szövegek lényegi tartalmát kiszűri. • A legegyszerűbb szövegekből megszerzi a neki fontos tárgyszerű információt.
ÍRÁS	Írásbeli szövegalkotás	<p>Képes szavakból, vagy nagyon rövid mondatokból álló tárgyszerű írásbeli közlésre.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Listát tud írni. • Egyszerű képeslapot tud írni. • Saját és mások alapvető személyes adataival formanyomtatványt tud kitölteni. • Magáról, ismert és kitalált személyekről egyszerű fordulatokat és mondatokat tud írni. • Rövid, egyszavas üzenetet tud hagyni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nyomtatványt tölt ki. • Listát ír. • Egyszerű üdvözlő lapot ír. • Rövid üzenetet, sms-t ír. • ☺ • Egyszerű fordulatokkal és mondatokkal („és”, „vagy”, „mert” kötőszavak használatával) projektjét írásban be tudja mutatni • Elektronikus levelezőlapot küld csoporttársainak. • Elektronikus formanyomtatványt kitölt.

Fejlesztési terület		Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
BESZÉD	Interakció	<p>Tud kommunikálni egyszerű és közvetlen információcserét igénylő helyzetekben és nagyon rövid társasági beszélgetések során ismerős témákkal és tevékenységekkel kapcsolatban.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tud meghívni és javaslatot tenni ill. ezekre reagálni, programot, tervet egyeztetni. • Igénybe tud venni mindennapi szolgáltatásokat, ill. szolgáltatásokat tud biztosítani; pl. vásárol - elad, ételt rendel felszolgál, jegyet vesz - elad, orvoshoz megy. • Egyszerű, tényszerű információkat meg tud szerezni és tovább tud adni. • Egyszerű módon ki tud fejezni véleményt, gondolatot és attitűdöt, ill. ezekre rá tud kérdezni. <p>Egyre változatosabb kompenzációs stratégiákat tud használni.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Várható kommunikációs helyzetekre képes tudatosan készülni, megfelelő fordulatokat begyakorolni. • Egyszerűsíti, átfogalmazza és módosítja mondanivalóját a kommunikáció fenntartása érdekében. • Ismétlést, magyarázatot kér, visszakérdez. 	<p>➤</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egyéni felkészülés után interakcióban vesz részt. • Strukturált, előre látható szituációban spontán módon kommunikál. • Gyakorlati, célirányos tevékenység közben kommunikál. • Egyszerű, ismerős és konkrét témákban véleménycsere érdekében kommunikál. • Interjúban vesz részt. • ☺ • Internetes csevegésben vesz részt saját csoporttársaival, egy meghívott anyanyelvi beszélővel.

Fejlesztési terület		Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
	Összefüggő beszéd	<p>Röviden és egyszerű nyelvi eszközökkel, de már hosszabb ideig összefüggően tud beszélni az őt és környezetét érintő konkrét témákban.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ki tudja fejteni gyakorlati problémákkal kapcsolatos véleményét. • Helyeket, szereplőket, állatokat, eseményeket le tud írni, jellemezni és összehasonlítani. • Képes egyszerű eseményeket, történeteket összefűzni, elmesélni. • Képes tervek, előkészületeket egyszerűen bemutatni. • Egyszerűen meg tudja indokolni véleményét, terveit, cselekedeteit és hogy miért szeret, vagy nem szeret valamit. • Rövid, begyakorolt bejelentést tud tenni. 	<p>➤</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elpróbált szerepet eljátszik. • Szerephelyzetben ismerős témában improvizál. • Rövid élménybeszámolót tart. • Konkrét, őt érintő témákban vitában vesz részt: témát fejt ki, véleményt nyilvánít. • Előkészített jegyzetből beszél. • Csoportos prezentációban vesz részt. • Rövid beszámolót, előadást tart számára ismert, konkrét és releváns témában.

Fejlesztési terület		Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
SZÖVEG-ÉRTÉS	Beszédértés	<p>Meg tudja érteni a gyakran használt szavakat és fordulatokat az őt és környezetét érintő konkrét témákban. Képes megérteni a rövid, világos és egyszerű bejelentések és üzenetek lényegét.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rövid, társasági beszélgetés során meg tudja érteni, ki tudja következtetni a beszélgetés témáját, lényegi mondanivalóját. • Meg tudja határozni a televíziós hírműsorok, tudósítások főgondolatait. 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű közlések, közérdekű bejelentések lényegi tartalmát kiszűri. • Egyszerű közlésekből, közérdekű bejelentésekből megszerzi a neki fontos lényegi és tárgyszerű információt. • Egyszerű hírműsort, tudósítást, riportot, interjút, történetet hallgat vagy néz és értelmez. • ☺ • On-line rádióállomás témáját megpróbálja kitalálni.

Fejlesztési terület		Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
	Olvasás	<p>El tud olvasni rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegeket a számára ismerős témakörökben.</p> <ul style="list-style-type: none"> Egyszerű hétköznapi szövegekben (pl. hirdetések, menetrendek, prospektusok, étlapok) meg tudja találni a számára lényeges információt. Képes megérteni rövid, egyszerű leveleket. Meg tudja érteni és követni tudja az egyszerű nyelven írt előírásokat (pl. biztonsági előírások), használati utasításokat instrukciókat. Képes megérteni a közhasználatú táblákat, feliratokat, kiírásokat (pl. utcán, nyilvános helyen, veszélyre figyelmeztető táblák). Mindennapi témájú, konkrét, rövid írásos anyagok általános jelentésének segítségével a szövegösszefüggésből ki tudja következtetni az ismeretlen szavak valószínű jelentését. 	<ul style="list-style-type: none"> Általános tájékozódás céljából olvas. Információszerzés céljából olvas. A lényeg kiszűrése céljából olvas. On-line hirdetési újságban információt keres. On-line menetrend alapján virtuális kirándulást tervez. Egyszerű feladatlapot információkkal kitölt.

Fejlesztési terület		Kiemelten fontos kompetenciák	Ajánlott nyelvi tevékenységek
ÍRÁS	Írásbeli szövegalkotás	<p>Közvetlen szükségletekre vonatkozó egyszerű szöveget tud írni. Egyszerű történeteket össze tud írásban foglalni. Leírást tud írni.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Üzeneteket, feljegyzéseket tud írni állandósult kifejezések használatával. • Képes egyszerű magánlevelet írni állandósult kifejezések használatával (pl. elnézést kér, köszönetet mond). • Egyszerű életrajzot tud írni magáról ill. más ismert, vagy kitalált személyről. • Összefüggő mondatokban tud írni környezete mindennapi aspektusairól (pl. emberek, helyek, tanulás). • Nagyon rövid, alapvető leírást tud adni valós és kitalált eseményekről, múltbeli tevékenységekről és személyes élményekről. 	<p>A következő szövegtípusokat olvassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • magánlevelek • szabványlevelek / faxok /e-mailek (pl. tudakozódás, megrendelés, foglalás, visszaigazolás) • egyszerű, mindennapi szövegek (pl. étlap, menetrend, prospektus, hirdetés, felirat, recept, használati utasítás, biztonsági előírás, programfüzet, telefonkönyv,). • egyszerűbb írásos anyagok (pl. brosrák, eseményleíró újságcikkek) • egyszerű, rövid történetek, mesék, versek • Üzenetet, feljegyzést ír. • Vázlatot készít. • Magánlevelet ír. • Egyszerű életrajzot ír. • Jellemzést, leírást ír. • Élménybeszámolót ír. • Történetet egyszerűen összefoglal. • Diktálás után ír. • Elektronikus levélben levelezőtársának levelet ír. • Mesét ír nemzetközi mese projektben. • Önéletrajzot ír szövegszerkesztőben.

